

Jongerencentrum 't Kot

Eind jaren zestig, begin jaren zeventig werden in veel steden en dorpen in ons land jongerencentra opgericht. Het waren ruimtes waarin de bezoekers hun eigen muziek draaiden en zelf de agenda bepaalden wat daar gebeurde. De jongeren wilden niet gebonden zijn aan een bepaalde religie of maatschappelijke achtergrond. In ons dorp was toentertijd De Halm op Donk, een centrum voor jongeren vanaf 14 jaar en waar voornamelijk werkende katholieke jongeren kwamen. In Beek had je De Boerderij die zich speciaal richtte op de jeugd van de lagere school, zoals dat destijds nog heette. Begin 1972 vond Benk Janssen, een regelmatige bezoeker van jongerencentrum MIC in Gemert, dat zo'n centrum ook in Beek tot stand moest komen en hij leerde medestandsters Jo van den Boogaard en Henriette van der Aa kennen. Zij legden contact met de opbouwwerker van de Stichting voor Samenlevingsopbouw (SSO), die wel wat zag in de plannen van deze drie. SSO had nog ruimte in het Oude Raadhuis die zij van de gemeente huurde.

Geen verkeerde naam

Besloten werd tijdens de carnavalsoptocht pamfletten uit te delen met een oproep aan de jongeren mee te doen. Er kwam voldoende belangstelling en zo ging men aan de slag op de benedenverdieping van het voormalige gemeentehuis. Begonnen werd met slopen, timmeren en bouwen aan een eigen ruimte. Toen ze op een dag weer bezig waren, kwam de tante van Benk langs en zij vroeg of zij 'n kijkje mocht nemen, want in het verleden werkte zij op de secretarie toen de bovenverdieping nog gemeentehuis was. Terloops merkte zij op dat de jongeren nu in het kot zaten, waar in vroeger tijden nog misdadigers werden opgesloten. De naam van het jongerencentrum was geboren: 't Kot.

Er kwam een keukentje met barretje en koelkast, bevriende kunstenaars Johan Claassen en Arie Berkulin zorgden voor muurschilderingen binnen, er kwam een leestafel met informatiemateriaal en alles werd in gereedheid gebracht voor de opening in september van dat jaar. Vanaf de start waren de openingsavonden op woensdag en vrijdag. Kwamen in het begin nog maar tien bezoekers, al gauw liep dit op tot zo'n honderd per week. Doelstelling van 't Kot was Beek en Donkse jongeren bewust te maken. Het jongerencentrum was er natuurlijk niet alleen voor de Beekse jongeren, maar ook Donkenaren en jongeren uit de omgeving waren vaste bezoekers.

Als je in het dorp zei dat je daar naartoe ging, kreeg je vaak te horen dat je dus ook tot dat stelletje "links langharig werkschuw tuig" hoorde. Want dat waren we, in de ogen van veel dorpsgenoten. We wisten wel beter. Het deed ons niet en vatten het op als 'n geuzennaam, we waren er trots op. Vaak was het onwetendheid, soms afgunst en in andere gevallen was het regelrechte afkeer. Wat was waar, wat klopte er en wat niet?

Links

Dat wij allemaal politiek links georiënteerd zouden zijn, klopte natuurlijk niet. De allereerste avond in september 1972 was gewijd aan de gemeentepolitiek en wie was uitgenodigd? Theo van de Vrande, niet bepaald een vriendje van links om het maar zacht uit te drukken. Er waren twaalf aanwezigen die avond. Nog een bewijs? 'n Regelmatige bezoeker werd later Tweede Kamerlid en gebruikte deze als springplank voor een carrière als burgemeester in Helmond¹. Maar natuurlijk liepen er linkse jongeren rond; we kwamen er niet om alleen om koffie of 'n pilsje te drinken en naar muziek te luisteren; dat gebeurde uiteraard ook wel, maar we waren ook maatschappelijk betrokken, we liepen mee in demonstraties, we waren tegen de Vietnamoorlog en de nasleep daarvan, we discussieerden hoe de maatschappij in elkaar zat en hoe deze eruit zou moeten zien.

Eind 1973 hing plotsklaps een ongetekend pamflet op het publicatiebord van 't Kot met de oproep te komen tot een jongerenpartij, die zou meedoen aan de gemeenteraadsverkiezingen van 1974. Later bleek deze te zijn opgesteld door Ton v.d. Rijdt, raadslid voor de Werknemers. De bedoeling van Ton was, dat na de verkiezingen-als deze jongerenpartij 'n raadszetel zou hebben behaald- zij zouden samengaan/samenwerken met de Werknemerspartij. Ruim daarvoor hadden enkele bezoekers al gesprekken gevoerd met wethouder Lambert Heinsbergen van deze partij om te komen tot een gezamenlijke lijst van oudgedienden en jongeren, maar dit was toen op een laag pitje gezet. Dit pamflet was in feite de aanzet tot de oprichting van de politieke partij Beek en Donk Links-Af op 28 februari '74. Dit gebeurde in 't Kot en Links-Af bleef hier nog geruime tijd haar vergaderingen houden.

Er waren de nodige vooroordelen in het dorp, die moeilijk te doorbreken waren. Toch lukte het, soms op 'n leuke manier. Zo zat Benk in de redactie van de Spartaan, ledenblad van Sparta '25. Telkens werd bij

iemand thuis vergaderd en toen Benk aan de beurt was, stelde hij voor dat in een van de ruimtes in het Oude Raadhuis te doen. Van de meeste redactieleden kon niet gezegd worden dat zij links waren en wanneer Benk na afloop van de vergadering voorstelde om beneden 'n pilsje te gaan drinken, moesten sommigen toch eventjes wat wegslikken. Maar zij gingen mee ... en hadden een erg plezierige avond!

Langharig

Het was in die tijd normaal dat bij jongens en mannen veel gezichtsbeharing te zien was. Snorren, baarden en haren tot op de schouder zag je overal, niet alleen bij 't Kot. Het was een uiting van veel jongeren op die manier zich tegen ouderen en hun ouders af te zetten. Er werd bij ons wel andere muziek gedraaid dan die op radio of tv te horen was; veel Ierse Folkmuziek en alternatieve rock, er kwamen beslist geen Nederlandstalige smartlappen op de draaitafel. Het was de tijd dat wij vaak livemuziek hadden en optredens werden verzorgd door bekenden als Bart- en Tim van Asten, Frankie en Jopie Jonkers uit Helmond en Hans Roosen uit Eindhoven.

Werkschuw tuig

Ook deze zwaar aangezette term klopte niet. In de eerste plaats zaten de meesten van de vaste bezoekers gewoon op de middelbare school in de buurt of studeerden verder weg. Anderen werkten op fabriek of kantoor. Er was genoeg werk aan de winkel waar wij met veel plezier aan meededen, zoals ondersteuning als vrijwilliger bij de jeugd in De Boerderij in de Dr. Timmerslaan; of het kindervakantiewerk Hiep Hoi dat in de beginjaren bijna volledig op Kotters draaide. Wij collecteerden voor Nierstichting en Reclassering. We organiseerden ter gelegenheid van ons eenjarig bestaan in 1973 op het Heuvelplein een kindermiddag voor de Beek en Donkse jeugd en voor de verenigingen stonden gratis kraampjes klaar waar zij zich konden presenteren aan de Beek en Donkse gemeenschap. Speciaal voor alleenstaanden hielden wij op kerstavonden een Kerst-Inn, de ruimte in kerstsfeer met dennentakken en –boom. Hoewel er destijds flink werd gerookt -gerookt ja, geblowd nee- was het 'n klein wonder dat de boel niet is afgebrand. Op de avonden zelf werden geen kerstliedjes gezongen, wel werd een zelf gemaakt eigentijds kerstverhaal opgevoerd en werd live muziek gespeeld. Op initiatief van enkele Kotbezoekers werd een fotoclub opgericht, ondersteund door SSO; de donkere kamer was in het Oude Raadhuis. Je spreekt over tuig bij asociale mensen die amok maken en met de politie in aanraking komen. Dat was zeker niet het geval bij ons, we hebben nooit politie op ons dak gehad. Dus werkschuw tuig? Welnee.

Pilaar

Toch ging niet alles van een leien dakje. Midden in de ruimte stond een ferm stuk muur en was een behoorlijke sta in de weg. In de loop van het jaar was een nieuwe groep jongeren binnengekomen die als vriendengroep steeds aan de achterzijde van de ruimte ging zitten en weinig contact met de rest had. Er dreigden zodoende twee groepen bezoekers te ontstaan. Hieraan werd door de kerngroep, een bestuur kenden wij niet, diverse vergaderingen besteed hoe dit probleem op te lossen. Dat gedelibereer zonder oplossing beviel één lid van deze kerngroep niet, hij was het zat dit nog langer aan te horen en toen Benk op woensdagmiddag de drankvoorraad wilde aanvullen voor de avond, trof hij een openstaande deur en zag Jan v.d. Linden bezig met ... een slopershamer.

Hij had die vervelende muur er al uit getimmerd, zich niet bewust dat het een dragende muur was. Het had vervelende gevolgen kunnen hebben. Vlug werd een ijzeren balk gekocht en aangebracht, zodat het geheel weer voldoende ondersteund was.

Museum

Het was prettig toeven in het oude raadhuis, totdat we in de loop van het jaar 1974 te horen kregen dat een en ander zou veranderen. In september werd in de gemeenteraad het voorstel behandeld de huurovereenkomst met SSO van het oude gemeentehuis op te zeggen. Er mocht niet gediscussieerd worden over het gebruik van het gemeentehuis door 't Kot en op de vraag van raadslid Bart v.d. Eijnde van Links-Af of het gemeentebestuur bereid was ons voorlopig te laten zitten, antwoordde burgemeester Seelen dat B&W hierover niet konden beslissen, maar dat de raad dit in oktober zou doen. In de raadsvergadering van oktober stelde Links-Af voorstander te zijn dat 't Kot, samen met het poppentheater van Benk Janssen en de heemkundekring bij het overleg over de toekomstige bestemming van het oude raadhuis betrokken zou worden, in een ultieme poging te redden wat nog te redden viel. De andere politieke partijen waren echter van mening dat 't Kot thuishoorde in het Ontmoetingscentrum. Men wilde ons beslist niet terug in het Oude Raadhuis en het resultaat was dat wij een maand de tijd kregen te vertrekken. Want het plan van B&W was het Oude Raadhuis om te bouwen tot een gemeentemuseum en oudheidkamer en daar was geen plaats voor ons.

Door SSO werd op 1 november van dat jaar aan de Otterweg het Ontmoetingscentrum in gebruik genomen. Dus was de huur van de verschillende ruimtes in het dorp die zij tot dan in gebruik had opgezegd. De bedoeling was dat naast de jeugd van De Boerderij ook de jongeren van de Halm en wij in één gezamenlijke ruimte in dit nieuwe gemeenschapshuis zouden worden ondergebracht. Drie totaal verschillende culturen onderbrengen in één ruimte was vragen om moeilijkheden. Daar kwam het nodige protest tegen, niet alleen van ons, Kotters, ook de bezoekers van de Halm waren het hiermee niet eens. Het leidde bij ons tot felle gesprekken wat hiertegen gedaan kon worden en snel waren wij het erover eens dat wij niet naar het nieuwe gebouw zouden verhuizen. We organiseerden een demonstratieve tocht door het dorp om iedereen duidelijk te maken dat wij een eigen ruimte wilden hebben. Ook berichtten wij in een brief aan B&W dat wij per 16 november onafhankelijk van de Stichting voor Samenlevingsopbouw verder gingen. Twee keer brachten wij met een stencil de bevolking op de hoogte van wat 't Kot is, wat wij deden en wat de stand van zaken op dat moment was. We plaatsten een advertentie in de krant met de vraag of wie ruimte voor ons had. Helaas kwam geen positief antwoord.

Krantje kopen

Op 1 december, de dag dat wij het pand hadden moeten verlaten, zijn we overgegaan tot bezetting van ons deel van het Oude Raadhuis. Klokslag twaalf uur de nacht ervoor, kondigden wij deze bezetting aan bij het huis van burgemeester Seelen. We zorgden er dag en nacht voor dat Kotters aanwezig waren, zodat de zaak niet ontruimd kon worden en intussen spraken we met burgemeester, wethouders en raadsleden en droegen alternatieven aan zoals het BB-gebouw, nu in gebruik door de heemkundekring, een boerderij aan de Mauritsstraat 31, nu gesloopt voor woningen, de oude huishoudschool op Donk en de oude school op het Heuvelplein naast het Oude Raadhuis. Telkens had men bezwaren en het was duidelijk dat de "heren" ons niet tegemoet wilden komen, met uitzondering van Links-Af. Opvallend tijdens heel die bezetting was dat burgemeester Seelen elke dag binnenstapte bij de Centrawinkel van Jan van Gerwen op het plein om 'n krantje te kopen, hoewel deze ook in het gemeentehuis als abonnement aanwezig was. Schielijk keek hij dan richting raadhuis om te zien of ie nog iets kon ontwaren!

Het duurde niet lang voordat het gemeentebestuur inzag dat wij zelfstandig verder zouden gaan en daarom gaf B&W ons al begin januari '75 toestemming tot het plaatsen van een tweedehands houten gebouw bij Mari Vereijken aan de Pater Becanusstraat. Dit gebouw hadden we goedkoop aan kunnen schaffen. Het geld hiervoor kwam er dankzij de opbrengsten van een Folkfestival dat wij organiseerden in De Boerderij aan de Dr. Timmerslaan die er toen nog stond. Bij Mari achter het huis konden we verdergaan met onze activiteiten. De opening van dit gebouw was op 7 maart 1975. En in 1977 waren wij door de hotemetoten van ons dorp volledig geaccepteerd en de raad trok zowaar het forse bedrag van f56.000,- uit voor een gebouw gelegen tussen Lage Heesplein en de Schoolstraat op Donk.

Met genoegen denk ik aan deze periode terug die ik van heel dichtbij actief heb meegemaakt. Ik had het voor geen geld willen missen. In 't Kot ontstonden vriendschappen voor het leven die tot op de dag van vandaag voortduren.

---

¹NRC 21 juni 2012: Het Kamerlid was volgens het CDA in Helmond "al enkele weken" in gesprek over de burgemeesterspost. Drie weken geleden voerde ze één gesprek over een nieuwe termijn in de Tweede Kamer met fractievoorzitter Sybrand van Haersma Buma en partijvoorzitter Ruth Peetoom. Daarin liet ze haar sollicitatie buiten de Kamer onvermeld. Ook toen ze vorige week maandag gebeld werd door Peetoom en Buma met felicitaties voor haar hoge plek op de CDA-lijst heeft ze volgens de partij niet gerefereerd aan Helmond.